

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

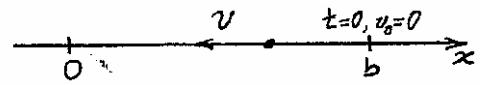
Τελικές εξετάσεις στο μάθημα ΦΥΣΙΚΗ Ι

Ιανουάριος 2001

Διδάσκοντες: Ρ. Βλαστού, Σ. Παπαδόπουλος, Κ. Χριστοδουλίδης

Διάρκεια εξέτασης: 2,5 ώρες Απαντήστε σε όλα τα θέματα Τα θέματα είναι ισοδύναμα

Θέμα 1 Σωματίδιο μάζας m μπορεί να κινηθεί πάνω στον άξονα των x , υπό την επίδραση της δύναμης $F_x = -\frac{k}{x^2}$, όπου x είναι η απόσταση του σωματιδίου από την αρχή O και k μια θετική σταθερά. Το σωματίδιο κρατιέται σε κάποια θέση $x(0) = b > 0$ και τη χρονική στιγμή $t = 0$ αφήνεται ελεύθερο, οπότε κάτω από την επίδραση της ελκτικής δύναμης κινείται προς το κέντρο O .

(α) Βρείτε πώς εξαρτάται η ταχύτητα του σωματιδίου v από το x , δηλαδή τη συνάρτηση $v = v(x)$.

(β) Δείξτε ότι ο χρόνος που απαιτείται για να φθάσει το σωματίδιο από το σημείο εκκίνησης στο σημείο O είναι ίσος με $\pi \sqrt{mb^3/8k}$. Δίνεται: $\int \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{b-x}} dx = -\sqrt{x(b-x)} + b \sin^{-1} \sqrt{\frac{x}{b}}$.

Θέμα 2 Σώμα κινείται πάνω στον άξονα των x , έχει μάζα $m = 2$ και δυναμική ενέργεια που δίνεται από τη σχέση: $U(x) = x^2(x-4)^2$, (όλα σε μονάδες S.I.).

(α) Να βρεθεί η δύναμη $F_x(x)$ που ασκεί το πεδίο πάνω στο σώμα. Να σχεδιαστεί πρόχειρα η συνάρτηση $U(x)$, αφού βρεθούν τα χαρακτηριστικά της σημεία.

(β) Να βρεθούν τα σημεία ισορροπίας του σώματος και να εξετασθεί αν είναι σημεία ευσταθούς ή ασταθούς ισορροπίας.

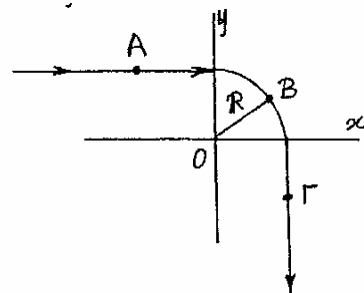
(γ) Αν το σώμα έχει ολική ενέργεια $E = 8$, να σχεδιαστούν προσεγγιστικά στο διάγραμμα $U(x)$ τα όρια των τιμών του x ανάμεσα στα οποία μπορεί να κινηθεί το σώμα (δεν χρειάζονται αρθμητικές τιμές).

(δ) Αν σε κάποια στιγμή το σώμα βρίσκεται στο σημείο $x = 0$, ποια είναι η ελάχιστη αρχική ταχύτητα που πρέπει να του δώσουμε ώστε να περάσει από το σημείο $x = 4$;

Θέμα 3 (α) Ένα αυτοκίνητο μάζας m κινείται με ταχύτητα σταθερού μέτρου v κατά μήκος ενός δρόμου (βλ. Σχήμα) που αποτελείται από δύο κάθετα μεταξύ τους ευθύγραμμα τμήματα συνδεδεμένα μεταξύ τους με κυκλικό τόξο γωνίας 90° και ακτίνας R .

(i) Ποια είναι η στροφορμή $\vec{L}$ του αυτοκινήτου ως προς το κέντρο O του κύκλου, όταν αυτό βρίσκεται στις διάφορες περιοχές της τροχιάς (σημεία A, B και Γ στο Σχήμα);

(ii) Είναι ή όχι σταθερή η $\vec{L}$; Επηρεάζει ή όχι η κεντρομόλος δύναμη τη στροφορμή; Σχολιάστε.

(β) Θεωρήστε ένα βλήμα μάζας m που εκτοξεύεται από το σημείο O ($x=0, y=0$) στο έδαφος, με αρχική ταχύτητα v_0 και υπό γωνία $\theta=45^\circ$ ως προς την οριζόντια. Το βλήμα κινείται στο θετικό τεταρτημόριο του επιπέδου xy , μέσα στο ομογενές πεδίο βαρύτητας της Γης.

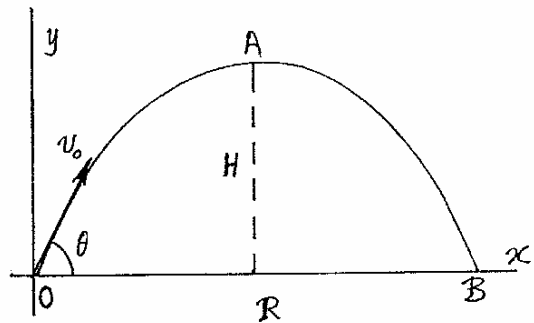
Πόση είναι η στροφορμή του βλήματος ως προς το O τη στιγμή της εκτόξευσης, $\vec{L}_O$;

Τη στιγμή που φθάνει στο μέγιστο ύψος, $\vec{L}_A$;

Τη στιγμή πρόσκρουσης στο έδαφος, $\vec{L}_B$;

Διατηρείται ή όχι η στροφορμή του βλήματος ως προς το σημείο εκτόξευσης O σ' αυτήν την κίνηση; Εξηγήστε γιατί.

Δίνονται: $H = \frac{v_0^2}{2g} \sin^2 \theta$, $OB = R = \frac{v_0^2}{g} \sin 2\theta$.

Θέμα 4 (α) Ο μέσος χρόνος ζωής ενός ελεύθερου νετρονίου είναι $\tau = 15$ λεπτά. Διασπάται σε ένα πρωτόνιο, ένα ηλεκτρόνιο και ένα αντινεutrino. Αν υποθέσουμε ότι ένα συγκεκριμένο νεutrino επιβιώνει ακριβώς για αυτό το χρονικό διάστημα στο δικό του σύστημα αναφοράς, πόση είναι η ταχύτητά του ως προς τη Γη αν μόλις κατορθώνει να διανύσει την απόσταση Ηλίου – Γης; Δίνονται: Απόσταση Ηλίου – Γης $= 1,5 \times 10^{11} \text{ m}$. $c = 3 \times 10^8 \text{ m/s}$.

(β) Στο σύστημα αναφοράς του εργαστηρίου, ένα φωτόνιο ενέργειας Q συγκρούεται με έναν ακίνητο πυρήνα μάζας ηρεμίας M_1 . Το φωτόνιο απορροφάται πλήρως, σχηματίζοντας ένα σώμα μάζας ηρεμίας M_2 , που κινείται με ταχύτητα v . Να βρεθούν τα M_2 και v .

Ερώτηση για 1 επιπρόσθετη μονάδα, πέραν των 10.

Θέμα 3 (γ) Στο ερώτημα (β), υπάρχει ένα (αδρανειακό) σύστημα αναφοράς ως προς το οποίο η στροφορμή του βλήματος παραμένει σταθερή. Μπορείτε να εξηγήσετε ποιο είναι;

Χρήσιμες σχέσεις

$$\vec{L} = M \vec{r} \times \vec{v} \quad \vec{N} = \vec{r} \times \vec{F} \quad \frac{d\vec{L}}{dt} = \vec{N}$$

Μετασχηματισμός Lorentz: $x' = \gamma(x - Vt)$ $y' = y$ $z' = z$ $t' = \gamma\left(t - \frac{V}{c^2}x\right)$

$$\beta \equiv \frac{V}{c} \quad \gamma \equiv \frac{1}{\sqrt{1 - \beta^2}} \quad \Delta t = \gamma \Delta t_0 \quad E = \gamma m_0 c^2 \quad m = \gamma m_0 \quad E^2 = m_0^2 c^4 + p^2 c^2$$